גמ' יתיב אביי בר אבין ורב חיננא בר אבין ויתיב אביי גבייהו ויתבי וקאמרי בשלמא ר"מ קסבר *דירת עובד כוכבים שמה דירה ולא שנא חד ולא שנא תרי אלא ר' אליעזר בן יעקב מאי קסבר אי קסבר דירת עובד כוכבים שמה דירה אפילו חד נמי ניתסר ואי לא שמה דירה אפי' תרי נמי לא ניתסר? אמר להו אביי וסבר רבי מאיר דירת עכו"ם שמה דירה והתניא *חצירו של עובד כוכבים הרי הוא כדיר של בהמה אלא דכ"ע דירת עכו"ם לא שמה דירה והכא בגזירה *שמא ילמד ממעשיו קא מיפלגי: ר' אליעזר בן יעקב סבר כיון דעובד כוכבים *חשוד אשפיכות דמים, תרי דשכיחי דדיירי גזור בהו, חד לא שכיח, לא גזור ביה רבנן ור"מ סבר זמנין דמקרי ודייר ואמרו רבנן: *אין עירוב מועיל במקום עכו"ם. ואין ביטול רשות מועיל במקום עכו"ם, עד שישכיר, ועכו"ם לא מוגר מ"ט: אילימא משום דסבר דלמא אתי לאחזוקי ברשותו, הניחא למ"ד שכירות בריאה בעינן, אלא למ"ד שכירות רעועה בעינן מאי איכא למימר דאתמר רב חסדא אמר שכירות בריאה ורב ששת אמר שכירות רעועה, מאי רעועה מאי בריאה אילימא בריאה בפרוטה, רעועה פחות משוה פרוטה, מי איכא למאן דאמר מעכו"ם בפחות משוה פרוטה לא והא שלח רבי יצחק ברבי יעקב בר גיורי משמיה דרבי יוחנן הוו יודעין ששוכרין מן העכו"ם אפילו בפחות משוה פרוטה *ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן בן נח נהרג על פחות משוה פרוטה ולא ניתן להשבון אלא בריאה במוהרקי ואבורגני רעועה בלא מוהרקי ואבורגני, הניחא למ"ד שכירות בריאה בעינן אלא למ"ד שכירות רעועה בעינן מאי איכא למימר אפי' הכי חשיש עכו"ם לכשפים ולא מוגר. גופא חצירו של עובד כוכבים הרי הוא כדיר של בהמה *ומותר להכנים ולהוציא מן חצר לבתים ומן בתים לחצר ואם יש שם ישראל אחד אוסר *דברי רבי מאיר רבי אליעזר בן יעקב אומר לעולם אינו אוסר עד שיהו שני ישראלים אוסרים זה על זה

גמ' לא שנא חד · ישראל יחידי דר עמו : **שמה דירה** · ויש לו רשות בחצר וכמלא ישראל המוציא לחצר מביתו שהוא מיוחד לו מוציא מרשות לרשות ורבנן גזרו שלא להוציא מרשות לרשות בלא עירוב דלמא אתי לאפוקי מרה"י לרה"ר : **הרי הוא כדיר של בהמה** · ואין לו כח לאסור ור"מ קאמר לה לקמן בברייתא בשמעתין ורמינן מתני' עלה ומוקמינן בדליתיה, וישראל אפ"ה ליתיה אוסר אלמא דירת עכו"ם לאו שמה דירה : **אלא דכ"ע לאו שמה דירה** · אלא משום גזרה שמא ילמוד ישראל מעשיו של עכו"ם הטריחוהו והפסידוהו חכמים לישראל הדר עמו כדי שיקשה בעיניו ליתן שכר בכל שבת ושבת, ויצא משם, ובההיא גזרה פליגי ר"מ ור"א בן יעקב אי גזרינן ליה על ישראל יחיד הדר עם העכו"ם או לא : **ר"א סבר כיון דעכו"ם חשוד על שפיכות דמים** · לא שכיח יחידי דדייר בהדיה ומילתא דלא שכיחא לא גזור בה רבנן ור"מ סבר יחידי נמי זימנין דדייר ומש"ה אמור רבנן אין עירוב מועיל כו': **ועכו"ם לא מוגר** · לא יהא רוצה *לשכור ויצא ישראל זה משם : **מאי טעמא** · לא מוגר עכו"ם : **בריאה** · חזקה, שיתנה ישראל עמו לנאות כל המבוי כלים אם ירצה : **בן נח נהרג על הגזל** · דהיא מז' מצות כדאמר בד' מיתות בסנהדרין (דף נו.) ואמר אזהרה שלהן זו היא מיתתן ואשמועינן ר' יוחנן דעכו"ם לא מחיל אפילו אפחות משוה פרוטה והוי גזל לדידהו : **לא ניתן להשבון** · דגבי ישראל כתיב *והשיב את הגזלה אבל בעכו"ם לא כתיב השבה הלכך כיון שעבר נהרג ואינו משלם : **במוהרקי ואבורגני** · לנאות החצר בספסלין וקתידראות אם ירצה : **חצירו של עכו"ם** · אע"ג שסתם חצירות פתוחין לתוכן בתים הרבה אין רשות עכו"ם חלוקה להיחשב רשות כל אחד ואחד לבדו דדירת עכו"ם לא שמה דירה וישראל שאינו דר עמהן שנכנס לאחד מן הבתים בשבת מותר להוציא מן הבתים לחצר ולא הוי מוציא מרשות המיוחדת לעכו"ם זה לרשות שהיא לכולן : **ואם יש שם ישראל אחד** · דר עמהן אוסר על כל ישראל להוציא מן הבתים לחצר מפני שהיא כחצירו : **ר"א בן יעקב אומר** (א) **עד שיהו שני ישראלים** · דרין בשני בתים ואוסרין זה על זה רשות העכו"ם חלוקה מהן ואוסר העכו"ם על בתיהם והן אוסרין על בתי העכו"ם מלהוציא לחצר דשויוה רבנן לדירת עכו"ם דירה כדאמר לעיל אבל בישראל יחידי לא שויוה רבנן לדירת עכו"ם דירה ולא הוה אוסר על ביתו של ישראל ולא ישראל אוסר על ביתו שאין חילוק רשות בעכו"ם :

לאכול משחיטתו אלא ודאי ר"ג דיבנה הוה ותחלה גזר על שחיטה דאורייתא ושבק סתם יינם דרבנן ואע"ג דר"ג קודם דר' מאיר הוה תני אותו בדר"מ משום דפשיטא לן בכל דוכתא דחייש ר"מ למיעוט ולספרים נמי דגרסי הכא רשב"ג הא שמעינן ליה בפ"ק דחולין (דף ד.) דס"ל כותים גירי אמת הן גבי מצת כותי מותרת דקתני רשב"ג אומר כל מצוה שהחזיקו בה כותים יותר מדקדקין בה מישראל ועוד דאם כן מה חדשו ר' אמי ור' אסי *במה שעשאום עכו"ם גמורים לבטל רשות וליתן רשות והלא כך היו מעולם לכ"ע דליכא למימר דמעיקרא גזור ולא קבלו מינייהו דלענין שחיטה ויין נסך הוא דקאמר התם גזור ולא קבלו מינייהו ונראה לר"י דבין לדוקי ובין כותי *לדירה אינם כעכו"ם ומה שלא הוסיף כותי בחסורי מחסרא בגמ' ר"ג אומר לדוקים וכותים אינם כעכו"ם היינו משום שלא בא המתרץ אלא לתקן שלא יקשה לדוקי מאן דכר שמיה ועוד י"ל דאפילו ר"ג עצמו לא הזכיר בדבריו כשחלק על תנא קמא אלא לדוקי לבדו לפי שלא הביא ראייה אלא מלדוקי וא"ת אי גרס רשב"ג היכי פסקינן בגמרא כר"א בן יעקב ור' יוחנן נמי דקאמר נהגו כר"א בן יעקב *הא ר' יוחנן נמי אמר הלכה כרשב"ג במשנתינו וי"ל דלא פסקינן בגמרא כר"א בן יעקב אלא על עיקר דבריו דלא אסר בחד ישראל עד שיהו שנים אבל בהא דסבר ליה כת"ק דכותים כעכו"ם לא פסקינן כוותיה ואפשר דבהא הלכה כרשב"ג דאינן כעכו"ם ועוד דהאידנא לא נפקא לן מידי לענין כותים לבסוף *כשעשאום עכו"ם גמורים :

חצירו של עכו"ם הרי הוא כדיר של בהמה · ואם יש בתים הרבה של עכו"ם פתוחין בחצר מותר לישראל להכניס ולהוציא לשם מאחר שאין ישראל דר שם :

ועכו"ם לא מוגר · וא"ת ומעיקרא דס"ד דטעמא משום דדירת עכו"ם שמה דירה מ"ט דעירוב לא מהני ושכירות מהני וי"ל דעירוב וביטול בדין הוא דלא מהני שאין העכו"ם מכיר בהן אבל יודע הוא שישראל קונה רשותו בשכירות אבל השתא דאסיקנא שהוא כדיר של בהמה ומן הדין לא בעי מידי לריך הוא לפרש מ"ט תקינו רבנן שכירות טפי מעירוב וביטול :

בן נח נהרג על פחות משוה פרוטה ולא ניתן להשבון · פירש בקונטרס דגבי ישראל כתיב והשיב את הגזלה אשר גזל אבל בעובד כוכבים לא כתיב הלכך כיון שעבר נהרג ואין משלם משמע מתוך פירושו דאפילו בגזל מעכו"ם חבירו לא מחייב בהשבה ולא יתכן לומר כן לפי אותה שיטה דפרק בתרא דעכו"ם (דף עא:) דבעי למידק דמשיכה בעכו"ם קונה דאי אינה קונה אמאי נהרג אבל בהא דנהרג על שוה פרוטה לא קשיא ליה דבדין הוא שיהרג אע"ג דלא קני ביה משיכה כיון דהוי ממון חשוב אבל בפחות משוה פרוטה דלאו ממון הוא ובמשיכה נמי לא קני אמאי נהרג ואי בגזל מעכו"ם איירי א"כ אפי' בפחות משוה פרוטה ממון חשוב הוא לגבי עכו"ם דלא מחיל על פחות משוה פרוטה ובדין הוא שיהרג אף על גב דלא קני ליה כיון דחשיב ממון לגביה כמו שוה פרוטה לישראל וכל הגזלנים דמיחייבי על הגזילה אע"ג דלא קנו ליה אבל מהא דנהרג על גזל פחות משוה פרוטה מישראל דייק שפיר כדפרשתי ומשמע ליה דאיירי בגזל מישראל מדקתני ולא ניתן להשבון כלומר דאינו חייב להחזיר ובגזל מעכו"ם היה חייב כיון דקפיד ולא כפ"ה דפטר (ב) בגוזל מן העכו"ם משום דלא כתיבא ביה השבה ומשום קם ליה בדרבה מיניה לא מיפטר דלא שייך גבי עכו"ם דהא נטלו לסטין כסותו בהגוזל בתרא (ב"ק דף קיד.) משמע דלא קנו אלא ביאוש ומוקמינן בלסטים עכו"ם ועוד דאפילו בישראל אי הוי בעין חייב להחזיר ולא אמרינן קם ליה בדרבה מיניה כדמוכח בפרק בן סורר (סנהדרין דף עב.) גבי בא במחתרת ומשני דהא דמיחייב מיתה משום דמגעל לישראל כלומר שהוא חשוב ממון ביד עכו"ם דאין סברא לומר שאם ליעצרו בשום ענין שיתחייב מיתה ומאי לא ניתן להשבון כלומר כיון דלא קניא במשיכה א"כ כל היכא דאיתיה של ישראל הוא דאי משום דמייאש זימנין דלא מייאש ומפרש שאינו בתורת השבון כלומר אם אכלו שאינו בעין לא מיחייב ליתן דמיו אבל כל זמן שהוא בעין ודאי חייב להחזיר אבל אין לפרש אינו בתורת השבון לענין שיפטר בהשבתו ממיתה כמו ישראל ממלקות דהוי בכך ניתק לעשה דאם כן דחק בחנם להעמידה בישראל ומשום דהלעגינא דלוקמה בגזל מעכו"ם : **מוהרקי** ואבורגני · פירוש מוהרקי כתיבה וחותמות כמו מוהרקייהו דהני בעספא דמלכא מנח בסוף החולץ (יבמות דף מה:) ואבורגני *שלוחים ור"ח פירש מוהרקי ואבורגני כמו בניין :

ורבי

רבינו חננאל

סוגיא דשמעתא דירת עכו"ם לא שמה דירה ובגזירה שמא ילמד ממעשיו פליגי. ר"א בן יעקב סבר (כנון) [כיון] דחשיד אשפיכות דמים תרי דשכיחי דדיירי בהדי עכו"ם גזרו בהו רבנן איסור עד שיערבו*) חד ישראל בהדי עכו"ם דלא שכיח דדייר אי מקרי דדיירי לא גזרו ביה רבנן · ור' מאיר זמנין דחד נמי דייר ואמור רבנן אין עירוב ולא ביטול רשות מועיל בהדי עכו"ם עד שישכיר ועכו"ם אינו משכיר לישראל ואע"ג דלא בעינן שכירות בריאה כמו מוהרקי ואבורגני כגון בנין אלא אפי' שכירות רעועה דיי לן אפילו הכי עכו"ם לא משכיר לישראל דחייש לכשפים הכולי עלמא שכירות בפחות משוה פרוטה מן הנכרי הויא שכירות דקי"ל בן נח נהרג על פחות משוה פרוטה ולא ניתן להישבון פי' בן נח נהרג על הגזל שאזהרתן זו היא מיתתן ואם יגזול בן נח פחות משוה פרוטה נהרג עליה וישראל אין חייבין עליה שאין ישראל חייבין אלא מפרוטה ולמעלה לפיכך לא ניתן לחשבון שהתורה הזהירה והשיב את הגזלה אשר גזל ואם אין גזלה אין השבה : **גופה** חצרו של עכו"ם הרי הוא כדיר של בהמה מתר להכנים מתוכה לבתים ומן הבתים לתוכה ואם יש שם ישראל אוסר דברי ר' מאיר אוקימנא בזמן דליכא ההוא עכו"ם בחצר ולא חיישינן דלמא אתי ואי במקום קרוב הוא דיכול למיתא ביומיה חיישינן ולא שרי ר' מאיר ר' אלעזר בן יעקב אומר לעולם אינו אוסר עד שיהיו שני ישראלים אוסרין זה על זה תנא

*) [לכאורה צ"ל עד שישכרו ממנו].

ב א מיי' פ"ב מהל' עירובין הלכה · טוש"ע א"ח סי' שפ"ב ס"א:

ג ב מיי' שם הלכה יב טוש"ע שם ס"ד :

ד ג מיי' שם טוש"ע שם ס"ה :

[לקמן סה.]

[תוספ' פ"ה]

[ב"מ עא.]

[ע"ז כב.]

[נ"ל נשכיר]

(ויקרא ה)

ע"א עא. יבמות מז:

[תוספתא פ"ה]

[בתוספ' ליתא דברי ר"מ]

[חולין ו.]

גי' מהרש"א לדירה

[כתובות עו.]

[חולין ו.]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ר"א בן יעקב אומר לעולם אינו אוסר עד שיהו וכו' דירה ולא אוסר: (ב) תוס' ד"ה בן נח וכו' ולא כפ"ה דפטר בגוזל מן העכו"ס וכו' לא שייך גבי עכו"ס דהא גזלו לסטים את כסותו:

[וכ"ס בערוך בשם רב האי גאון שבלשון פרסי נקרא אבורגני שלוחים גם בערך מהרק כתב פי' זה בשם ר' נסים וגם על מוהרקי פי' כתיבה וחתימה ורבינו גרשום פי' כלי הבית]

נושא

1) גוי אוסר בחצר עד שׂוכרים ממנו.

2) גוי אוסר-טעמו ילמד ממעשיו.

3) כמה ישראלים אוסרים - ר"מ - אפי' א' ר' אליעזר בן יעקב - שניים

מבנה

◇ שלבים בהסבר מח' ר"מ וראב"י

ר"א בן יעקב / ר"מ

תת נושא

ב' סוגי שכירות מהגוי

א- שכירות רעועה

ב- שכירות בריאה

מבנה

△ אי-מא אלא

שלבים להסביר החילוק בין בריאה לרעועה בשכירות

*סוגריים לשם דגש לגבי של הקריאה בתוכם בגמ' מבחינה בהסבר מהו שכירות בריאה ומהו רעועה

רב נסים גאון

פרק ששי בן נח נהרג על פחות משוה פרוטה משכחת לה בסנהדרין בפרק ארבע מיתות (דף נו) תנו רבנן ז' מצות נצטוו בני נח דינים וברכת השם וע"ז וגילוי עריות שפיכות דמים וגזל ואבר מן החי ואמרו אחר זה על שבע מצות בן נח נהרג ואמרו אזהרה שלהן זו היא מיתתן ואמרו פחות משוה פרוטה כיון דלאו בני מחילה נינהו גזל מעליא הוא ולפיכך אם בן נח גוזל פחות משוה פרוטה נהרג ומה שאמרו ולא ניתן להישבון כלומר אפילו השיב את הגזילה לנגזל אינו נפטר מן המיתה אלא נהרג מכל מקום שכבר חייב מיתה ובמס' ע"ז בפ' השוכר את הפועל (דף עב)

אמר מר חצירו של עכו"ם הרי הוא כדיר של בהמה והא אנן תנן הדר עם העכו"ם בחצר הרי זה אוסר עליו לא קשיא הא דאיתיה הא דליתיה, ומאי קסבר אי קסבר דירה בלא בעלים שמה דירה אפי' עכו"ם נמי ניתסר ואי קסבר דירה בלא בעלים לא שמה דירה אפילו ישראל נמי לא ניתסר? לעולם קסבר דירה בלא בעלים לא שמה דירה: וישראל דכי איתיה אסר, כי ליתיה גזרו ביה רבנן, עכו"ם דכי איתיה גזירה *שמא ילמד ממעשיו כי איתיה אסר, כי ליתיה לא אסר. וכי ליתיה לא אסר והתנן *המניח את ביתו והלך לו לשבות בעיר אחרת אחד נכרי ואחד ישראל אוסר דברי רבי מאיר? התם דאתי ביומיה. אמר רב יהודה אמר שמואל *הלכה כרבי אליעזר בן יעקב ורב הונא אמר מנהג כרבי אליעזר בן יעקב ור' יוחנן אמר נהגו העם כר' אליעזר בן יעקב. א"ל אביי לרב יוסף קי"ל *משנת רבי אליעזר בן יעקב קב ונקי ואמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי אליעזר בן יעקב מהו לאורויי *במקום רבו? א"ל *אפילו ביעתא בכותחא (א) בעו מיניה מרב חסדא כל שני דרב הונא ולא (ב) אורי. א"ל ר' יעקב בר אבא לאביי כגון מגלת תענית דכתיבא ומנחא מהו לאורויי באתרי דרביה? א"ל הכי א"ר יוסף אפי' ביעתא בכותחא (ג) בעו מיניה מרב חסדא כל שני דרב הונא (ד) ולא אורי. רב חסדא אורי בכפרי בשני דרב הונא,

רב

אמר מר הרי הוא כדיר של בהמה · דנכרי לא אסר מידי וכי דייר ישראל גביה קאמר ר' מאיר דישראל (ה) אוסר על ביתו של עכו"ם, אבל עכו"ם אינו אוסר על ביתו של ישראל והתנן כו': **הא דליתיה** · לעכו"ם לא אסר, ואם יש שם ישראל אחר אוסר על ביתו של עכו"ם ואפי' ליתא לישראל:

(ו) **ה"ג לעולם קסבר דירה בלא בעלים לאו שמה דירה** · וישראל דכי איתיה אסר · משום דירה דדירת ישראל שמה דירה: **כי ליתיה גזרו רבנן** · משום כי איתיה, אבל עכו"ם דאפילו כי איתיה לאו שמה דירה אלא משום שמא ילמד כו': **דאתי ביומיה** · שהלך למקום קרוב ויבא בו ביום ואי שרית להו קודם שיבא, מטלטלי כמי אחר שיבא ולא מסקי אדעתייהו: {נ"א הכי גרסינן ואם יש שם ישראל אחר שדר ישראל עם ישראל אחר בבית א' הרי זה העכו"ם אוסר עליו דהכי שכיח דדייר ורישא דקתני הרי הוא כדיר של בהמה בישראל הדר יחידי עמו דלא שכיח דדייר ואתא ר' אליעזר למימר עד שיהו דרין בשני בתים ומשום הכי מותבינן לר"מ וביחידי לא אסר והתנן כו' ואי אפשר לומר כן דהא משנינן הא דאיתיה הא דליתיה וכיון דבליתיה מוקמינן לה כי יש שם ישראל אחר דר עם חבירו בבית מאי טעמא אסר עכו"ם ועוד דבתוספ' (פ"ה) הכי גרסינן ואם יש שם ישראל אחר הרי זה אוסר מפני שהוא כאילו ואי האי אוסר בעכו"ם קאמר מאי מפני שהוא כאילו ועוד הא טעמא משום שמא ילמד הוא}: **הלכה** · דדרשינן לה בפירקא ברבים: **מנהג** · בפירקא לא דרשינן אבל אורויי מורינן לה בבא *לישאל, ומאן דאמר נהגו אורויי נמי לא מורינן אבל אי עבדי לא מחינן בידייהו: **קיימא לן** · ביבמות פ' החולץ בסופיה (דף מט:) משנת ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי כלומר במקומות מועטין מוזכר במשנה אבל נקי הוא דהלכה כמותו בכל מקום והכא אמר שמואל דהלכה כמותו ומשמע דפשיטא לן דהכי הילכתא: **מהו לאורויי תלמיד במקום רבו** · כיון דלא תליא בסברא ומילתא פשיטא הוא שרי או דילמא אולפא הוא: **ביעתא** · ביצה לאוכלה: **בכותחא** · שיש בו ניסובי דחלבא דמלתא פשיטא הוא: **בעו מיניה מרב חסדא** · אם מותר אם אסור ולנסותו היה מתכוין אם יורה במקום רבו: **ולא אורי** · בשני דרב הונא רביה: **כגון מגלת תענית דכתיבא ומנחא** · אלו ימים אסורין להתענות להכי נקט מגלת תענית שלא היתה דבר הלכה כתובה בימיהן אפילו אות אחת חוץ ממגלת תענית ולהכי קרי לה מגלה: **בכפרי** · שם מקום ולא היה מקומו של רב הונא ומקומו בפומבדיתא ושתיהן בבבל:

חרתא

ורבי יוחנן אמר נהגו העם כר' אליעזר בן יעקב · במסכת תענית בפ' שלשה פרקים (דף כו:) מפרש דהלכה דרשינן בפרקא ומנהגא בפרקא לא דרשינן אבל אורויי מורינן ומ"ד נהגו אורויי נמי לא מורינן אבל אי עבדי לא מחינן בידייהו ואע"ג דבכל דוכתא קיימא לן כר' יוחנן לגבי שמואל בהא קי"ל כשמואל דאמר הלכה אפילו בפירקא דריש לה דקי"ל הלכה כדברי המיקל בעירוב כדפסיק ריב"ל לעיל *וקי"ל כוותיה לגבי ר"י ואפי' כביעתא בכותחא חשבי ליה אביי ורב יוסף להא דראב"י ורבא נמי מודה לאביי גבי עובדא *דהמן בר ריסתק אי לא משום דביטלת תורת עירוב מאותו מבוי ואומר ר"י דאותן ישראלים הדרים יחידים בכרכים המוקפים חומה שיש להם מחיצות גמורות ודלתותיהן נעולות בלילה שרי לטלטל בכולה בשבת כיון דליכא ישראל אחר לאסר עליה (ז):

מהו לאורויי במקום רביה · אומר ר"י כל הני הוראות כגון שבא מעשה לפניו ומורה לעשות כן אבל אם שואלין לתלמיד הלכה כדברי מי יכול לומר כל מה שבדעתו ובלבד שלא יורה על מעשה שבא:

אפילו ביעתא בכותחא · מפרש בערוך *דלאו בסתם ביצים איירי דאותן אין צריכין היתר דאין לך עם הארץ שלא ידע שמותרות בחלב אלא כששוחט את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות שמותר לאוכלן בחלב כדתניא בפ"ק דביצה (דף ו:) ואם תאמר אמאי מותר לאוכלן בחלב מ"ש מבילת נבילה דאסרינן אפי' כמוה נמכרת בשוק כדתנן במס' עדיות (פ"ה מ"א) ותירץ ~~בהלכות גדולות~~ דגבי איסור נבילה דאורייתא החמירו אבל בבשר עוף בחלב דרבנן הקילו ואם תאמר אם כן מאי אפילו דקאמרינן אפילו ביעתא בכותחא דאטו מי פשיט היתר טפי משאר דברים הא פלוגתא היא דלמ"ד בשר עוף בחלב דאורייתא אסירי מידי דהוה אבילת נבילה? ואומר ר"י דלהכי קאמר אפי' שאע"פ שכל העולם נוהגין בו היתר ובפ"ק דביצה (דף ו:) נמי פשיטא ליה להש"ס דשרייא גבי הא דאמר רב ביצה עם יציאתה נגמרת דקאמרינן למאי אילימא דשרי לאוכלה בחלב הא במעי אמו אסורה והא תניא השוחט את התרנגולת כו' משמע דפשיטא ליה דלא הוה פליג רב, ולפירוש ~~רבינו שם~~ אתי שפיר שפי' דבבילת נבילה החמירו משום דנבילה דבר האסור הוא אבל בבשר בחלב לא החמירו דכל חד וחד באפי נפשיה שרי*:

כגון מגלת תענית · פירש בקונטרס דכתיבא ומנחא אלין ימיא דאסורין להתענות וה"א לומר הכי דאפרושי מאיסורא שרי במקום רביה כדאמרינן לקמן אין חכמה ואין תבונה כו' אלא בימים המותרים איירי אי שרי לאורויי וכי ההוא דמקלתן הוו דלא למספד בהון דמורי הי מינייהו שרי ולפניו אסור ולאחריו מותר, ובזמן שהיה מגלת תענית נוהגת קאמרינן כי האידנא בטלה מגלת תענית כדפסיק בפ"ק דר"ה (דף יט:):

רב חסדא אורי בכפרי בשני דרב הונא · כדמפרש הקונטרס שלא היה שם מקומו של רב הונא ובפומבדיתא היתה מקומו וצ"ל דתלמיד חבר דרב הונא הוה כמו רב המנונא דאורי בחרתא דארגז בשני דרב חסדא דמפרש בסמוך משום דתלמיד חבר דיליה היה °אבל תלמיד גמור אין יכול להורות אפילו שלא במקום רביה כדאמרינן בשני דרב הונא לא אורי רב המנונא בחרתא דארגז אע"פ שהיה מקומו של רב הונא בפומבדיתא ואפילו רחוק ממנו שלש פרסאות או אפילו טפי אסור ואינו חייב מיתה דפריך עלה מאותו תלמיד שנתחייב מיתה על שהורה ברחוק שלש פרסאות מר"א אבל אם לא נתחייב מיתה לא הוה קשיא מידי אפילו איכא איסורא במילתיה ורבינא דסר סכינה בבבל משמע שהיה רחוק הרבה מרב אשי והיה אסור שם אם היה תלמידו גמור כו' והא דאמרינן בפ"ק דסנהדרין (דף ה:) תנחום בריה דר' אמי איקלע *) לאתרא דרש להו מותר לשתות חטין בפסח אמרו ליה לאו ר' מני דמן צור איכא הכא ותנא תלמיד לא יורה הלכה במקום רבו אא"כ רחוק ממנו שלש פרסאות כנגד מחנה ישראל צריך לומר דתלמיד חבר הוה ומש"ה חוץ לג' פרסאות שרי והא דאמרינן "בפניו" אסור וחייב מיתה", כל תוך שלש פרסאות חשיב בפניו כדמשמע באותו תלמיד שהורה לפני ר"א דאם היה תוך שלש פרסאות בדין היה חייב מיתה ומסתמא נמי לא בפניו ממש היה וכן בני אהרן מסתמא לא הורו בפני משה ממש ועיקר שיעור דגמרינן שלש פרסאות כנגד מחנה ישראל, מבני אהרן גמרינן לה, והתם חייבי מיתה הוו ואומר ר"י דווקא בדבר שנראה חידוש לשואל ואפילו ביעתא בכותחא ומגלת תענית בכי האי גוונא איירי ולא נקטינהו אלא לאשמועינן דאפילו בהכי שהתלמיד בעצמו יודע שאינו טועה אסור להורות אבל דבר שהשואל יודע שידוע מנהגו של דבר זה כגון טוחן טעם לפגם וכיוצא בו דכשמורה לו היתר אין דומה לו דבר חידוש שרי, ורבינא דסר סכינה בבבל כעין דבר חידוש הוא שטעל שררה כדאמרינן (חולין דף יז:) לא אמרו להראות סכין לחכם אלא מפני כבודו של חכם:

*) [לפנינו הגי' לחתר]

רב

ה א ב מיי' פ"ד מהל' עירובין הלכה יג סמג עשין א טור ש"ע א"ח סימן שפה סעיף א:

ו ג מיי' פ"ב שם הלכה ט סמג שם טוש"ע א"ח סימן שפב סעיף א:

ז ד מיי' פ"ה מהלכות ת"ת הלכה ב סמג עשין יג טור ש"ע י"ד סימן רמב סעיף ד [וברב אלפס שבועות פ"ו דף שנו: ובהי"ן שם דף שיז.]

נושא
ו. הגדרת דירה/ חצר של עכו"ם
ד.2 דין דירה בלא בעלים
נושא/ מבנה
הבדל בין ישראל לגוי בדין בעלים שלא נמצאים בדירתן

[דף מו.]

רבינו חננאל

תנא *) אכסנאי לעולם אינו אוסר אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' אליעזר בן יעקב רב הונא א' מנהג כר' אליעזר בן יעקב ר' יוחנן אמר נהגו העם כר' אליעזר בן יעקב א"ל אביי לרב יוסף כיון דאמר הלכה כר' אליעזר בן יעקב וקי"ל משנת ר' אליעזר קב ונקי כלומר מעט ומנוקה ואין צריך לנפותו ולנקותו מהו לאורויי קמיה רביה א"ל ביעתא בכותחא בעי מינה דרב חסדא בשני דרב הונא רביה׳ פי' השוחט תרנגולת ומצא בה ביצים גמורות מותרות לאוכלן בכותח שיש בו ניסובי דחלבא דלאו כבשר הן · או דלמא כבשר הן ואסור ולא פשיט לי כלומר אסור להורות אפי' כמו זה הדבר שהוא ברור בפני רבו:

*) [בירושלמי בפירקין הל' ב' וע"ש דאית תנא תני דאוסר לאחר ל' יום ע"ש סיקב].

מבנה
ביצות טובות לגבי פסיקה
נושא
הלכה בפני רבן
מבנה
שאלות בדין

[וע"ע תוספות ביצה דף ו: ד"ה ביצים]

◆

רב נסים גאון

אמרו ומאי לא ניתן להישבון אינו בתורת הישבון כי זה שכתוב בתורה (ויקרא ה) והשיב את הגזלה לישראל נאמר ולא לבני נח: **אמר** רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי אליעזר בן יעקב ורב הונא אמר מנהג כר' אליעזר בן יעקב ורבי יוחנן אמר נהגו העם כר' אליעזר בן יעקב ובמס' תעניות בפרק בשלשה פרקים (דף כו) פירושה מאן דאמר הלכה דרשי' לה בפירקא ומאן דאמר מנהג לא דרשינן כי אתו לקמן מורינן להו ומאן דאמר נהגו אפילו אורויי נמי לא מורינן להו ואי עבוד לא מהדרינן להו: **אמר** ליה ביעתא בכותחא בעי מיניה מרב חסדא בשני דרב הונא ולא אורי ליה בפסחים בפרק ואלו עוברין בפסח (דף מג) גרסי כי כותח הבבלי יש בו קומניתא דאומא ומילחא ונסיובי והביצה מותרת לאכלה בחלב שאינה בכלל בשר ואפילו אם שחט עופות ומצא בתוכן ביצים מותרות לאכלן בחלב ובלבד שתהא הביצה גמורה כמו שאמרו (ביצה דף ו) השוחט את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות מותר לאכלן בחלב ונמנע רב חסדא בימי רב הונא מלהורות

[לעיל פ"א ב"מ עא.]

[לעיל מז. לקמן סו.]

[עי' תוספות בכורות כג: ד"ה מסגת]

יבמות מט: [גיטין סז.] [בכורות כג:]

[כתובות פ:]

[כדאי' תענית כו:]

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' ביעתא בכותחא בעי מיניה מרב חסדא וכו': (ב) שם ולא אורי ליה וכו': (ג) שם בכותחא בעי מיניה מרב חסדא וכו': (ד) שם ולא אורי ליה רב חסדא: (ה) רש"י ד"ה אמר מר וכו' דישראל הוא דאוסר על ביתו: (ו) ד"ה ה"ג וד"ה וישראל כי איתיה הכל דיבור אחד: (ז) תוס' ד"ה ורבי יוחנן וכו' ישראל אחר לאסר עליה תוספות שנ"ץ ואפי' הרבה בעלי בתים דרים בבית אחד אינם אוסרים זע"ז אא"כ דרים בשני בתים בס"ד ור"ב ועיין באשר"י ועיין בתוספו' דף עד ד"ה מבוי שגדו:

גליון הש"ס תוס' ד"ה ר"ח אורי וכו' · אבל תלמיד גמור · עי' בס' בני חייא בלקוטים שבסוף הספר: